

Милча Мадих

БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О
ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ ОБЈАВЉЕНИХ 2011. ГОДИНЕ

Колубара – велики народни календар за просту 2011, 21 књига, уредници Зоран Јоксимовић и Здравко Ранковић, ИП „Колубара“, Ваљево 2011, 250

Поред уводног текста уредника, Календаријума за 2011. и пригодног слова Радована Белог Марковића, двадесет прва књига календара „Колубара“ нуди читаоцу низ занимљивих текстова: *Важне годишњице 2011* (30-32), *Колубаре које нема* (Борислава Вујића) 33-36, *Хроника 2010. Листање календара* (Љиљана Кецојевић) 36-51, *Милан Гајић, директор Пољопривредне школе – Ваљевац личности године* 52-54, *Личности године 1994-2009*, 55-58, *Пустинња у Поћуји* (Милосав Тешић), 58-59, *Позоришна председница која игра је 150 година – реч на свечаности по свећеној 150. годишњици театра у Ваљеву* (Радован Марјановић), 61-63, *Ваљево* (Милосав Буца Мирковић), 65, *Привређивање 2010. у Колубари*, *Мачви и Подрињу* (Љуба Петровић), 66-68, *Најбољи у привреди 2010* (69), *Тројица преминулих* (Бранко Вићенковић), 70-74, *Пућевима Ваљевског виногорја – прилози за летопис* (84), *Животи вина* (Борислав Радовић), 85, *Нови виноградарска – три примера* (Мирослав Јеремић), 86-91, *Први Ваљевски бермет* (Мирослав Јеремић),

92-93, *Дружачија пейничка будућности* (Вигор Мајић), 94-102, *Деценије откривања сопствене прошлости – тридесет година археологије у Пејници* (Владимир Пецикоза) 103-108, *Ваљевски крај у Пејнички свескама – Попис објављених археолошких радова* (109-112), *Академов џај у Пејници – четири Леџије школе архитектуре* (Љиљана Љиљак), 113-121, *Од Јована Јанковића до Милана Мајића – Мионичка општина и њени председници 1839-2010* (122-132), *Рођени, венчани и умрли 1911. године* (Милорад Радојчић), 133-137, *Позориште 1911 – Старе весте* (138-140), *Излет на Медведник 1911 – Бачки извештај* (141), *По Источној Србији 1911 – Велика екскурзија ваљевских мајураната* (142-143), *Први гимназијски мајуранати* (144-145), *Различитости 1911 – Старе весте* (146-150), *Обреновац, данашњи* (Ивана Јаношевић), 151-153, *Три голубарске загрице* (Живорад Циглић), 154-158, *Лазаревац, данашњи* (Зоран Станковић) 159-161, *Јован Дамјановић, из Кошћунића – Деда Војводе Мишића* (Здравко Ранковић) 162-164, *Никола Спанковић оснивач „Крушика“* (Слободан Раковић) 165-171, *Мојсије Жарковић, Архимандрит* (Јован Радосављевић) 172-176, *Песников син фудбалски тренер – о Драгославу Шкоби Филиповићу* (Бран-

ко Вићентијевић) 177-183, *Дойисник Танјуџа* (Радослав Јовановић) 184-188, *Веридба Мине и Ђорђа* (Бранко Лукић) 188-190, *Милорад Ж. Павловић из Гуњака* (Живојин Павловић) 190-198, *Смрт ђа није хшела* (Драган Тодоровић) 199-202, *Пре 150 година – Хронолошки преглед* (203-205, *Ваљевска нахија и Ваљевци у притоколу Шабачког маџистрата* (Добрило Аранитовић, Небојша Цвејић) 206-212, *Кула и шанац – Реконструкција изгледа* (Радивоје Арсић) 213-218, *Куће богајинке* (Живојин Крсмановић) 219-221, *Здравствене задруге у Белановици и Љиџу* (Милорад Радојчић) 222-228, *Издања ИП „Колубара“* (229), *Драгуљарница времена „Колубара“ Велики народни календар за проту 2010* (Јованка Божић) 230-231, *Књижа о шајтарском животу Ваљева – приказ* (Радомир Путник, Остоја Продановић) 232-238, *Путовање Ваљевске војске на бојно поље 1876. год. – Најомене уз репринт издање* (239), *Претилатници Календара „Колубара“ за 2011. годину* (243-246). У додатку репринт „Путовање Ваљевске војске на бојно поље 1876. год. Београд, Штампарија Задруге штампарских радника (1-25).

Гласник Историјског архива Ваљево, бр. 44, Ваљево 2010, 192. Уредник Алекса Томић.

У овом броју годишњака објављени су чланци: Радивоје Арсић: *Кула Ненадовића и шанац на Кличевцу из уџла историјске археологије* (5-19), Милорад Радојчић: *Бабићи из Ваљева* (20-49) и Дејан В. Поповић: *Прилике у Дринској дивизији 1883-1889* (50-66), Прилози: Милорад Белић, *Терор ратних победника у Ваљеву 1944/45* (67-78), Из рада Архива: Биљана Стојакловић, *Прейорука за формирање и организовање рада дейоа у реџистратури*

(79-94). Критике и прикази; Милорад Радојчић: *Миограџ Сћанимировић, Истична Тамнава – Брџуле и околина, издање КПЗ Србије из Београда, у едицији „Хронике села“*, Обреновац 2010, 572, Милча Мадих: *Др Лаза Димитријевић: Како живи наши народ*, „Инфинитас“ Београд 2010, 216, Милча Мадих: *Велибор Берко Савић: Чича Илија Сћанојевић – најлешиа ирчка сћароџ Београда*, Југословенска кинотека и Самостални издавач „Берко“, Ваљево – Београд 2010. Јелена Павловић: *Дејвид Гибс, Хуманитарно разарање Јуџославије*, Издавачка књиџарница Зорана Станојевића, Сремски Карловци – Нови Сад 2010, 419, Проф. др Милан Д. Лазић: *др Момчило Исић и Милорад Радојчић, Основна школа „Милан Муњаас“ Уб*, 2011, 580. Библиографије: Милорад Радојчић, *Библиографија некролоџа у ваљевском листу „Напрег“* 146 – 2010, Милча Мадих: *Библиографија истйориоџрафских издања у ваљевском крају у 2009. и 2010. години*. In memoriam, Богумил Храбак (1927-2010).

Биографски лексикон Ваљевског краја, књижа 3, свеска 14, од слова Н до П, уредник Здравко Ранковић ИП „Колубара“, Ваљево 2010, 225-296.

У овој свесци Лексикона представљене су биографије познатих личности ваљевског краја, настављајући из претходне свеске са почетним словом презимена од Н, О и П.

Биографски лексикон Ваљевског краја, књижа 3, свеска 15, са почетним словом П (Параментић/ Поповић), уредник Здравко Ранковић, ИП „Колубара“, Ваљево, 2011, 297-368.

Биографски лексикон Ваљевског краја, књижа 3, свеска допунска од слова М до П, уредник Здравко Ран-

ковић, ИП „Колубара“ Ваљево, 2011, 369-408.

У допунској свесци објављене су биографије личности које стицајем околности нису ушле у претходним свескама.

Вртиглав (I), приредио Здравко Ранковић, ИП „Колубара“, Ваљево, 2011, библиотека „Село“, књига 7, 128.

Прва од две најављене књиге из едиције, посвећена колубарском селу Вртиглав, сачињена је из више разнородних прилога који одсликавају прошлост и садашњост овог места. Наслови из садржаја: „Први помен“, „На почетку 20. века“ (из књиге „Колубара и Подгорина“ Љубомир Павловић, Београд 1907), „Становништво – сџајисџички преглед“, „Земљиште“, „Домаћа сџока и живина“, „Пчелари из 1834.“, „Сџара кумсџва“, „За сџоменик Кнезу Михаилу“, У „Срџским новинама“, „Пали у раџу 1876.“, „Поџинули и умрли у раџовима 1912-1919.“, „Инџернирџи из 1916.“, „Поџинули у друџом свеџском раџу“, „Црква врџиџлавска“, „О цркви, понешџо још“, „Врџиџлавски свеџџениџи“, „Врџиџлавска оџиџџина“, „Најсџариџи Врџиџлавчани“, „Бирачки сџискови – са сџављени 10 авџуста 1891. џодине“, „Давни имаоџи књџџа“, „Миоџички Врџиџлавџи, најраниџи“, „Илиџа Поџовић, свеџџеник“, „Разлиџиџосџи – О људи ма и џоџаџаџима“, „Осноџи у Доњој Тоџлиџи“, „Сџаре весџи“, „О овој књџизи – џриреџивач“ и Реџисџар имена.

Град Ваљево, Здравко Ранковић, Издавачко друштво Колубара, Ваљево, 2011. 178 стр.

Приреџивач ову књигу посвећује превасходно градској управи и градоначелницима Ваљева односно председницима Опшџине. Обухваћен је

период од 1839. када је усвојен први Закон о опшџинама (Устројениџе опшџина) до 2010. године. Поред сажеџих биографиџа 80 личности које су се смеџивале на тој функциџи, приреџивач књиге је у одељку „Од генерала до политичара и сликара“, представџене и осам личности које су проглашене почасним граџанима Ваљева. Последње стране књиге о Ваљеву посвећене су: *Дану Ваљева, Грбу и Засџави, Сџајисџиџи о сџановнишџџу и значајним даџумима у џрошлосџи*. Текстови биографиџа илустровани су фотографиџама представљених личности.

Живот старе чаршџе – Тешњар у Ваљеву, аутор текста Зориџа Ђеранић, Завод за зашџиту споменика културе „Ваљево“ – Ваљево, 2011, 40 стр.

Прикладна монографиџа о животу старе чаршџе, опремљена пригодним текстом, упоредо са енглеским преводом и фотографиџама, дочарава представу о разноврсним и богатим садржајима друшџвеног живота чаршџе у 19. и првој половини 20. века. Живот чаршџе приказан је вишеслојно и вишедимензионално, кроз представљање богатог архитектонског наслеџа, привредног живота, посебно старих заната, фолклора, кафанског миљеа до познатих личности, које су обележиле живот старе чаршџе, дарујуџи јој посебан шарм.

Спомен костурница у Осечини – у славу хероја Првог светског рата, Живан Ј. Груџичић, Народна библиотека Осечина, 2011, 97.

У уводном делу књиге, аутор читаоцу представља варошџицу Осечина, положај, локаџију, археолошџка истраживања Војничког гробља а затим презентуџе списак сахрањених са основним подацима, које је прикупио Милорад Радојџић, публициста

из Ваљева. У даљем тексту аутор даје опис општег стања и ратних догађаја у Западној Србији. На крају књиге блоком фотографија илустрован је амбијент и археолошки налази и Споменик изгинулим 1912-1918.

Кнез и витез Тешман Солдатовић – марвени трговац и „началник Округија подринског“, есеј – прича о једном великом заслужнику, Младен Ст. Ђуричић, Народна библиотека Осечина, 2001, 46.

Значајна личност из подгорског села Братачића, као потомак из устаничке породице, имао је значајну улогу у државним органима и друштвеном животу Ваљевске Подгорине. Аутор настоји да осветли друштвене и породичне прилике и околности у којима је деловао Тешман Солдатовић и његов утицај на средину у којој је живео. Детаљније су представљени преци и потомство као и њихова улога у друштвеном животу Подгорине и шире.

Културно-уметничко друштво „Абрашевић“ у Убу, Милутин Јовановић Ђока, текст приредио и допунио Миливоје Радојичић, Градска библиотека „Божидар Кнежевић“, УБ 2011, 150.

Рукопис за књигу о културно-уметничком животу у Убу, од последњих деценија 19. века до 2000. године, аутора и активног учесника последњих пет деценија Милутина Јовановића Ђоке посмртно, за штампу је приредио Миливоје Радојичић блиски сарадник аутора. Исцрпну монографију, опремљену фотографијама, аутор је заснивао највише на сопственим сазнањима, црпљеним из сећања старијих делатника, сачуваним архивалијама, фото-

графијама, новинским чланцима и другим изворима. Вештом улогом приређивача, монографија је веродостојно презентovala богату и разноврсну, скоро 130. годишњу културно-уметничку делатност у Убу, посебно од оснивања КУД „Абрашевић“ 1945. до 2000. године.

Ваљевска села, приредила Јованка Божић, Историјски архив Ваљево, Ваљево 2010, 511.

Књига о ваљевским селима настала је као резултат истраживачког пројекта професорке Ваљевске гимназије Јованке Божић, који је реализован уз учешће бројног тима сарадника, ученика и студената. Приређивач у уводним поглављима презентира читаоцу основне методолошке и теоријске претпоставке социолошког истраживања села и појмовне дефиниције села и сељаштва. У опису и представљању сваког села појединачно, поред прецизног географског положаја дати су подаци о становништву, његовом пореклу, броју житеља, старосној, полној и образовној структури, брачном и имовном стању, занимању и другим обележјима. Посебна пажња посвећена је млађој популацији, ђацима, школи, цркви, културном и привредном животу и његовој структури. У изради књиге коришћена је објављена литература, посебно „Подгорина и Колубара“ Љубомира Павловића, објављене монографије, статистички подаци пописа из 2002, подаци прибављени пажљиво припремљеним упитником и разговором са мештанима. У књизи су посебно дати подаци о знаменитим и значајним личностима и другим карактеристикама сваког села. Књига је опремљена пригодним фотографијама.

Голубац село између Мионице и Дивчибара, Митровић Благоје, самостално издање, Београд, 2010, 328.

Монографија о селу у подножју Маљена, написао је инжењер шумарства као испуњавање моралног дуга према завичају. Користећи сопствена сазнања из раније младости, допуњена архивском грађом, записе са надгробних споменика и литературу, аутор је кроз девет поглавља настојао да презентује најзначајније податке о селу, његовом настанку, географском положају, становништву, привредним делатностима и обичајима. Посебно су приказани подаци о фамилијама и њиховом пореклу, исељавању, духовном и верском животу у крчманској парохији, ратним страдањима и нестајању села.

Студент – монографија поводом 40 година Кошаркашког клуба, Томислав Јованчић, Кошаркашки клуб Студент, Ваљево, 2011, 87 стр.

Фото-монографија посвећена четрдесетогодишњој активности Кошаркашког клуба Студент из Ваљева, аутора Томислава Јованчића, бившег играча и тренера, а потоњег високо рангираног кошаркашког судије и делатника у овом спорту на међународној сцени, прати активност овог значајног спортског колектива од оснивања и кроз његову богату историју. Монографија је садржајно опремљена одговарајућим подацима и фотографијама као сведочанству о спортској делатности и резултатима које остваривао КК „Студент“ протеклих четрдесет година.

Фото-монографија Мионица – Завичај војводе Живојина Мишића, Милорад Радојчић, Здравко Ранковић и Мирослав Трифуновић, Фондација „Војвода Живојин Мишић“ Београд,

Скупштина општине Мионице и Културни центар Мионица, Мионица, 2011, 352.

Обимном фото-монографијом представљена је варошица Мионица у прошлости и садашњости, вишеслојно у свеукупности које чине живот људи у једној варошици. Поред општих географских, демографских, привредних, културних, спортских и других особености, посебан нагласак је на личности војводе Живојина Мишића, његовом значају и обележјима, и другим значајним личностима које потичу из овог краја. Летопис бележи значајне догађаје у варошици, док је у осталим поглављима представљена прошлост и садашњи живот у свим значајним областима. Обиле пажљиво одабраних фотографија верно илуструје одговарајуће тематске целине у монографији.

Затамњена историја – Ваљевска гимназија 1941-1945, Милорад Белић, Ваљевска гимназија, Ваљево, 2011, 144.

Аутор је у неколико поглавља представио делатност школе током Другог светског рата, кроз чији рад се рефлектује сложеност друштвеног живота у условима окупације, идеолошка и политичка подељеност и супростављеност и међу ученицима и наставним особљем. Користећи сачувану и доступну архивску грађу, казивања живих сведока, штампу из тога времена и објављену литературу, настоји да исправи једнострану представу стварану од стране комунистичких власти. Доследним коришћењем поменутих извора и објективном презентацијом чињеница, аутор даје вернију представу о збивањима у школи и шире, идеолошким обрачунима, учешћу ученика у политичком животу, војним формацијама

и њиховим страдањима. Списак погинулих ученика и професора, са кратким биографијама, њиховој идеолошко-политичкој опредељености и масовном страдању и у међусобним обрачунима, делује потресно али и опомињујуће. Посебна пажња је посвећена страдању идеолошких неистомишљеника и њихових потомака по завршетку рата, од стране нових комунистичких власти.

Колубара – велики народни календар за преступну 2012. годину, 22 књига, уредници Здравко Ранковић и Зоран Јоксимовић, „ИП Колубара“ Ваљево, 2011, 254 + 36.

У двадесет другој књизи Календара, издавач и приређивач нуди читаоцу прегршт занимљивих текстова из прошлости и садашњости Ваљевског краја. После пригодног предговора Радована Бели Марковића, следе: „Важне годишњице 2012“, „Листање календара – Хроника 2012“ (Љиљана Кецојевић), „Доктор Зоран Јокић – Ваљевац личност године“, „Личности година 1994-2010.“ „Петнаест највећих у привреди Ваљевског краја“, „Ars vivendi – фотографски портрети Ваљеваца“ (Душан Јовановић), „Од генерала Мишковића до велемајстора Карпова – Почасни грађани Ваљева“ (Здравко Ранковић), „Ваљевци – Берко, Пулика, Љуба“ (Петар Пајић), „Позориште упркос свему“ (Миодраг Гајић), „Гимназијски професори 1969 – 70“ (цртежи Радослава Голубовића), „Мрачни Рус и његова светост – о сликару Шејки“, „Чика Љуба и Молнар у Гранд хоте-

лу“, „Из Гранд хотела, старог“, „Моја путовања и други доживљаји“ (Сава Грбовић), „Јеромонах Сава Грбовић“, „Бањани“ (Стеван Јовичић), „Обреновачке понеке првине“ (Здравко Ранковић), „Општина осечанска и њени председници 1839- 2011.“, „Општине и општинари у срезу Колубарском (1839. и 1880), “Балканско ратовање 1912 – Старе вести”, „Међу рањеном браћом“ (др Стјепан Станковић), „Споменик Илији Бирчанину у Телијама“, „О имену села Паштрића“ (Александар Лома), „О друштвеној улози човека од знања“ (Радован Марјановић), „Јесење меланхолије“ (Стојан Ђорђевић), „Александар Бан(овић), (Станиша Војиновић), “Чика Љуба и познати Сремци” (Душан Познановић), „Пре 150 година – Хронолошки преглед“, „Мионичко рудно богатство“ (Родољуб Милићевић), „Паунска бања“, „Градитељство 2011.“ (Чедомир Гајић), „Привређивање 1912 – Старе вести“, „Рођени, венчани и умрли 1912.“ (Милорад Радојчић), „Политика и политичари 1912 – Старе вести“, „Нове књиге из 1912.“, „Велибор Берко Савић – Прилози за библиографију (Бранка Јовић), “Књиге о селима – Попис”, „Код српског писца на ручку“ (Матија Бећковић, Петар Пајић, Милош Јевтић), „Живот дарован кошарци – О Луки Станчићу“ (Бранко Вићентијевић), „Погреб у Вировцу Јовиша Павловић), “Различитости из 1912 – Старе вести”, „Издања ИД Колубаре 2011.“, „Становништво Колубарске области – Попис“.